

ДЕЯКІ УЗАГАЛЬНЕННЯ З ДОСВІДУ ПРОВЕДЕННЯ ЗМІШАНОЇ ФОРМИ НАВЧАННЯ В УМОВАХ КАРАНТИНУ ВИКЛАДАЧАМИ КАФЕДРИ ФІЛОСОФІЇ ТА СОЦІОЛОГІЇ

Те, що наш університет уже не один рік доволі конструктивно готувався до широкомасштабного застосування дистанційного навчання, загальновідомий факт. Тому карантин не став для переважної більшості наших викладачів явищем, яке могло б кинути нас у стан «заціпеніння» і, як результат, бездіяльності. Цього не сталося. Керівництво університету чітко усвідомило ситуацію і провело необхідні заходи, які і дали можливість організувати спокійний процес дистанційного навчання. Це стало важливою перевіркою нашої готовності вступити в маловідому нам царину тотального застосування різних форм дистанційного навчання. Запропонована тема конференції дуже актуальна і вона, сподіваємося, дасть потужні імпульси для осмислення нашої роботи в умовах своєрідного «форсмажору», яким і став карантин. Хоча теза про змішаність навчання у ЗВО України ще до карантину була озвучена, але не стала предметом глибокого осмислення у контексті сучасного стану освітнього процесу. Поштовхом до негайної інтенсифікації такого осмислення і став карантин. Зрозуміло, що застосування змішаних форм навчання ще не достатньою мірою апробоване у ЗВО України і досвіду ще замало. Конкретні міркування над запропонованою темою одразу ж породжують питання: Що ми розуміємо під поняттям змішане навчання, який зміст ми вкладаємо в це поняття? Якщо мається на увазі поєднання дистанційних форм навчання й аудиторних, то в нормальних умовах, тобто не в умовах карантину, а це скоріше за все, і мається на увазі, то таке поєднання спричиняє не лише різнопорядкові зміни у різних сферах діяльності ЗВО, а й кардинальне переосмислення самої освітянської парадигми. А це вже дуже й дуже не проста справа. Одним із прикладів з посиланням на уже накопичений досвід застосування змішаної форми навчання викладачами нашої кафедри (і не лише нашої) може служити проведення в умовах карантину вивчення таких дисциплін як філософія, психологія і соціологія. Незважаючи на наявність багатьох недоліків в інформуванні студентів деякими деканатами і виконання відповідальними за організаційні питання чітко зафіксованих своїх обов'язків, переважна більшість студентів зрозуміла необхідність проходження навчання у запропонованих формах. Тому перший етап у розгортанні навчальної роботи за змішаною системою – це робота деканатів. Саме їхня інформаційна й організаційна робота створює прийнятну і життєдіяльну платформу для здійснення навчання. У студентів є e-mail викладачів, а у викладачів e-mail студентів. Графік вивчення дисциплін студентам доведено, деканати доводять до викладача, старости зв'язуються з викладачами, а викладачі з ними або по e-mail, або

ж по мобільному зв'язку. Усе це вже достатньо апробовано. Далі підключаються платформи Moodle і Zoom. Особливу роль відіграє відеоконференція в Zoom. Перше заняття просто необхідно провести й активно співпрацює з деканатами. Замикається процес навчання графіком зустрічі в аудиторії, на кафедрі з викладачем маленькими групами, або ж поодиноці, де в безпосередньому спілкуванні підводяться підсумки вивчення студентами дисципліни і виставляється оцінка. Ті студенти, які з якихось причин не могли користуватися комп'ютером, здають екстерном.

У загальних рисах це перші кроки і процес практично уже почався. Закликаємо викладачів ділитися досвідом.

І. Д. Загрійчук

ОНЛАЙН-НАВЧАННЯ: АДАПТАЦІЯ ДО НОВИХ УМОВ

Форс-мажорні обставини заставили навчальні заклади різного ступеня акредитації перейти на віддалене навчання через інтернет. Ці ж обставини викликали необхідність прийняття екстремальних заходів як з боку викладачів, так і керівництва ЗВО. Спішно всі учасники освітнього процесу перенесли свою навчальну діяльність в інтернет. Уже раніше викладачами проводилась робота з підготовки і запровадження нових технологій у навчальний процес, використовуючи нові можливості, які принесла нам інформаційна доба. Але слід визнати, що така робота проводилась неспішно, часто не системно, без визначення конкретних термінів її завершення. Це призвело до того, що значна частина викладачів виявилась до кінця не підготовленою до роботи в умовах карантину.

Однак можемо сьогодні констатувати, що першого досвіду переносу навчального процесу в інтернет набуто. З'явилась можливість аналізувати позитивні і негативні результати такого виду навчання. Звичайно, до справді глибокого та всебічного аналізу онлайн-навчання ще далеко, та й навряд чи цей процес, у зв'язку з бурхливим розвитком цифрових технологій, може бути завершеним, на те він і є процесом. Однак будь-який процес є диференційованим, має свої етапи, кожен з яких може і повинен бути проаналізований, оцінений, у ньому повинні бути виявлені здобутки і недоліки, а також запропоновані механізми, що здатні вдосконалити новий вид роботи, забезпечити йому результативність.

Оскільки діяльність ЗВО, як і будь-яких інших соціальних інститутів, здійснюється у певному правовому полі, то перше, що слід зафіксувати, це необхідність удосконалення законодавства, яке повинно унормувати відносини в системі онлайн-навчання. Це стосується зокрема й понятійного визначення такого виду навчального процесу. Теоретичне визначення онлайн-навчання повинно лягти в основу його правового унормування. Часто онлайн-навчання називають просто дистанційним.